

Spominska plošča heroju Gosarju

Ki so jo odkrili včeraj, naj pričča še poznim rodovom, da je naša svoboda zahtevala mnogo krvi

Škofja Loka, 3. oktobra
 Škofja Loka je imela danes lepo spominsko slavje. Počastila je spomin heroja domaćina, neustrašenega borca za zedinje Jugoslovenov inž. Ivana Gosarja, ki je padel 1. 1917. v Beogradu kot žrtve črnocoltnega nasilja. Njegovi tovariši dobrovoljci so mu danes na njegovi rojstni hiši v Stari Loki odkrili skromno spominsko ploščo, ki naj še pozne rodove spominja, da je bila Jugoslavija ustanovljena s krvavih žrtvami.

Jutri vlak je pripeljal iz Ljubljane številne udeležence iz vrst dobrovoljcev in rezervnih oficirjev, zastopnike ljubljanskih sokolskih društev s prapori iz ljubljanske in kranjske župe ter zastopnike drugih nacionalnih organizacij. Zelo številno so bili zastopniki tudi četniki. Slavja se je udeležila tudi posebna četniška deputacija iz savske banovine.

Rojstna hiša pokojnega Gosarja, ki noži št. 3 in v njej gospodari pokojnikov brat Tone, je bila okrašena z zelenjem in trobojnicami. Na pročelju je visela slika inž. Ivana Gosarja, na njegovi leviski slika kralja Petra I. Osvoboditelja, na desni kralja Aleksandra I. Zedinitelja, zgoraj pa v črtno zavita še neodgrnjena spominska plošča in nad njo podoba mladega kralja Petra II.

Za mnogo pred 10. uro, ko naj bi se začela slavnost, je pričakovala pred hišo častna četa z godbo 42. planinskega polka. Nato so se od vseh strani začele zgrinjati množice domačinov in zastopniki organizacij. Točno ob 10. so pričakovali pred hišo dobrovoljci s svojim praporom in predsednikom prof. Jerasom na čelu, za njimi Sokoli s prapori, četniki, zastopniki raznih organizacij in celotni oficirski zbor 42. pl. p. s polkovnikom Markuljem na čelu. Navzočni so bili tudi narodni poslanec Rajko Turk, dolgoletni kranjski župan Ciril Pirč, ravnatelj Pustoselesk kot predsednik banovinske organizacije interniranec in Vodnikove družbe.

Ko so se prapori razvili okoli pokojnikove slike, je stopil na govorniški oder dobrovoljec domačin g. Valentin Starman in se spominjal v pretresljivem govoru svojega tovariša. Opisal je mlada leta Hrenovega Janceja, kakor so domačini imenovali Gosarja. Po končanem gimnazijskih študijah v Kranju in na kmetski visoki šoli na Dunaju je mladega inženjerja vleko slovanstvo srce v Srbijo, kjer so ga sprejeli z odprtimi rokami in mu takoj dali službo godnega inženjerja v Bajini Bašti. Kmalu pa je nastala vojna in Gosarju ni bilo težavno izbirati, pod cigavo zastavo se bo bojeval. Jeseni 1. 1915. je Gosar oblašal v boju pri Elbasanu pokrit z več ko 40 ranami. Ujel so ga Bolgari. Spoznali so v njem bivšega avstrijskega oficirja in ga izročili po okrevanju avstrijskim oblastvom. Jeseni 1. 1916. so srbskega oficirja Gosarja vrgli v najtemnejše celice garnizijskih zapovrov v Beogradu. V ječi in pred sodniki je Gosar pokazal ves svoj pogum in slovanstvo mišljenje. Ni se dal pregovoriti, da bi svoje sovraštvo proslavil mišlost in si rešil življenje. Bil je junak do poslednjega diha in še 10. februarja 1. 1917., ko mu je na morišču hotel krvnik zavestati oč. je dejal: »Srbski oficir ima pravico umreti z odprtimi očmi.« Z vzkičkom kralju Petru in srbski vojski je izdihnil heroj Gosar. Četudi bi se lahko rešil, je Gosar čutil, da je treba narodu pokazati, kako se je treba za svobodo tudi žrtvovati.

Govor, med katerim je bilo slišati pri-

tajeno intenje globoko pretresenih poslusiščev, je izzvenel v želji, naj bi bila spominska plošča vsem rodovom izpodbuda in zgled prave domovinske ljubezni, ki je edina ohranila svobodo vsakega naroda. Slavja spominu Ivana Gosarja!

Nato je spregovoril predsednik organizacije dobrovoljcev profesor Jeras: Le v nešteti krvavih bojih prekaljeno bratstvo in tovarštvo je moglo dati junaka, kakršen je bil Ivan Gosar. Skromna spominska plošča je vidni znak najvišjega odklona, ki ga morejo izraziti vojni dobrovoljci svojemu tovarišu, ki je kot heroj žrtvoval svoje življenje za svobodo in zedinjenje. Njegova smrt ni bila zaman. Danes stoji pred njegovo hišo z narodom najtesneje povezana jugoslovanstvo vojska, naš ponos in neomajna vera v srečno bodočnost Jugoslavije. Iz krvi se je rodila Jugoslavija, s krvjo jo bomo branili, ako bo treba, proti vsakomur. Tako je volja še živečih vojnih dobrovoljcev danes in v bodoče. Jugoslovanstvo vojni dobrovoljci izročamo ploščo tvojim svojem in njihovim potomcem v varstvo in naj jo čuvajo tako, kakor si ti z ljubeznijo in junaštvom ustvarjal Jugoslavijo. Slava heroju Gosarju Ivanu!

Zavesa je padla in odkrila marmorno spominsko ploščo z napisom: »Tu se je 1. X. 1888. rodil inž. Ivan Gosar, vojni dobrovoljec poročnik, padel je 10. II. 1. 1917. v Beogradu kot žrtve avstrijskega nasilja. Slava tovarišu heroju!»

Vojni dobrovoljci. Oglasila so se rezka povelja, častna četa je oddala gromko salvo. Godba je intonirala državno himno. Z enominutnim molkom v stavu mirno je naša vojska počastila spomin pokojnega heroja!

Na oder je stopil zatem upokojeni profesor vojne akademije v Beogradu g. Mile Pavlovič, ki je oskrbel o Gosarju lepo spominsko črtico pod naslovom »Slovenec Gosar«. Črtica je izšla v »Vojškem zabavniku«, izdaji beogradskega »Vojniške glasnika« v februarju 1. 1921. Zena prof. Pavloviča je bila skupno z Gosarjem zaprt v Beogradu in je še pet minut pred Gosarjevo umrtitvijo z njim govorila. Ponej je tudi ona postala žrtve avstrijskega vandalizma. Prof. Pavlovič je očrtal velike pokojnikove zasluge in je med drugim dejal, da je lahko ubiti človeka, ni pa mogoče ubiti ideje. Gosar živi še mrtev. V imenu vse Jugoslavije se klanja njegovemu spominu.

V imenu kranjskih sošolcev pokojnega heroja je spregovoril dobrovoljec bivši sreski načelnik Poklukur, v imenu akademskega društva »Krasa«, ki mu je pokojni na Dunaju pripadal, pa dobrovoljec trgovec Lapajnc. Kot zadnji je govoril št. domačin učitelj Horvat v imenu škofje-loških Sokolov in Sokolov dobrovoljcev. Po spominskih besedah zastopnika ljubljanskega pododpora četnikov — četnik iz savske banovine so se posebej poklonili — je godba zaigrala »Lepo našo domovino«.

Starološki župan Avguštin se je nato zahvalil navzočnim za tako številno udeležbo. Tudi on se je v imenu Ločanov poklonil pokojnikovu spominu. Ko so razne organizacije, v prvi vrsti dobrovoljci Sokoli in Ločani položili pod sliko venc z napisu, je bila svečanost končana. Ljudje so se razšli, dobrovoljci so se pa v prijateljski družbi s četniki še dolgo pomnovali in ubujali spomine iz dobrovoljskih časov.

ki niso bili razvajeni, lahko v polni meri zadovoljni. Predsednik pa je še posebno čestital številnim društvenim članom, ki so bili v preteklem letu tako doma kakor v tujini deležni častnih priznanj za svoje dela.

Kljub tem razveseljivim ugotovitvam pa je blagajnik Saša Santelj opozoril, da prevelik optimizem v materialnih zadevah nikakor še ni na mestu, ker se izdatki nprestanjo pojavljajo, dokaj negotovi pa so materialni uspehi društva, ki redno lahko računata le na negotove prispevke članov samih.

Izvolitev umetniškega sveta

Ker se je izkazala za potrebno tudi izpromemba pravil, po katerih je Društvo slovenskih likovnih umetnikov doslej poslovilo, so bili izneseni nekateri predlogi za izpromembo predvsem glede stališča, ki naj ga društvo zavzema pri presojanju sprejemanja novih članov. Kakor je poročal predsednik Vavpotič, je že prejšnji odbor osvojil predlog A. G. Kosa, naj bi se pri včlanjanju novicev zlasti pazilo na to, da bi se društvo ubranilo vsega, kar bi motilo reeno umetniško prizadevanja. Iz izbrne debate je izzvenela zahteva, naj bi se strogo pazilo na to, da bi društvo sprjemalo v svoje vrste le tiste, ki se poklicno v svoji stroki aktivno udeležujejo umetniškega življenja in s svojim delom bogatijo slovensko umetniško svojino. Društvena pravila glede članstva naj bi se izpremenila tudi toliko, da bi imelo društvo poleg rednih, častnih in ustanovnih članov še izredne člane, med katerimi bi bili umetniki neslovenske narodnosti in Slovenci, ki živijo izven Slovenije. Snujoci se umetniški svet, v katerega naj bi se volilo iz članski vrsti po pet oseb, bi imel predvsem to nalogo, da bi v kodljivih primerih odločal o sprejemanju novih članov.

Poleg tega pa bi pripadala umetniškemu svetu tudi še posebna vloga. Ob priliki domačih razstav in reprezentativnih razstav v tujini so se glede izbora razstavljalcih umetnikov in njihovih del pojavila velika nesoglasja in nezadovoljstva. V vrstah zborovalcev je bila izražena želja, naj bi se pri bodočih razstavah ne gledalo na umetnike, temveč na umetnine. V interesu vseh umetnikov in umetnosti je torej, da bi zlasti pri reprezentativnih razstavah delovalo posebno razsodišče, ki bi izbrlo del nepistranske razsodišče. Da bi se temu na vestransko zadovoljstvo odpomoglo, naj bi po potrebi pripadla zamišljenemu umetniškemu svetu tudi omenjena naloga. Po izbrni debati, v katero je s svojim mnenjem in navse posegel tudi upravnik Zorman, so se člani odločili za izvolitev provizornega umetniškega sveta, v katerega so bili izvoljeni G. A. Kos, Fran Tratinik, Ivan Vavpotič, Nikolaj Pirnat in Zdenko Kalin.

Stvarno je bilo obravnavano tudi vprašanje umetniških akademij. Umetniški naradžaj nima doma polne možnosti za svoj razvoj, ker mu primanjkuje strokovnih šol. Odbor je sprožil vprašanje, naj bi se tudi v Ljubljani in Beogradu po možnosti ustanovili umetniški akademiji, za prvo silo pa vsaj mojstrski ateljeji, ki bi bili priključeni zagrebški akademiji. O tem pa bo obširneje in natančneje razpravljal še

Kongres umetnikov

Ki bo na pobudo Društva slovenskih likovnih umetnikov 13. in 14. novembra v Ljubljani in se ga bodo udeležila društva umetnikov iz Zagreba, Beograda in Sarajeva. Ta kongres bi imel po zamisli slovenskih umetnikov zelo odprten program. Na njem naj bi se razpravljalo o vseh važnih stanovskih vprašanjih. Znano je, da so umetniki kljub svoji nepogrešljivi važnosti za narodno kulturo med tistimi stanovci, za katere je najmanj preskrbljeno in so prepučeni povsem sami sebi in lastni zaštiti. Naloga kongresa bi bila, da vsa ta vprašanja v izbrni referatih obdela in v obliki resolucij postavi svoje predloge in zahteve na javnost in oblastva. Na dnevni red naj bi nadalje prišla vprašanja študijske podpore, zaštite avtorskega prava, osiguranja velike večine umetnikov, ki niso v javnih službah, za primer boleznii, starosti itd., nadalje smotrna ureditev prirejanja razstav doma in v tujini, možnosti raznih olajšev ob takih prilikah in drugo.

Med slučajnostmi pa je bil že tudi izglasovan predlog, naj bi društvo pri odločitih staneh stavilo predlog za imenovanje sodnih umetniških izvedencev pri sodiščih, kolikor se imajo ta ukvarjati z ocenjevanjem po svoji priradi povsem umetniških del, da bi se ne dogajalo več kakor doslej, da so imeli besedo taki izvedenci, ki za to po svoji kvalifikaciji niso bili primerni. Enaka vloga naj bi se predložila tudi glede zaštite avtorskega prava. Zakon sicer obstoji, a se ne izvaja, temveč se presoja še vedno po starih preživelih sodnih pravih. Tako se dogaja potem, da se n. pr. ilustrator ne smatra za avtorja. Društvo pa naj bi pokrenilo tudi zaščito in doletitev, minimoma pri odkupu umetniških del v svrhu reprodukcij.

Stališče do postavitve kraljevega spomenika

Preden so se zborovali po teh sklepih razšli, so načeli tudi še vprašanje priprav za postavitve spomenika kralju Aleksandru I. Zedinitelju in prišli do naslednjega zaključka:

Ugotovljeno je bilo, da se priprave, kolikor so doslej napredovale, niso vršile v redu. Zato je bil soglasno sprejet predlog, naj občni zbor zahteva ponovni raspis še nekoč v listih javno objavljanega natečaja v smislu prvotne zamisli s določenim prostorom in koncepcijo. O predloženih načrtih pa naj bi odločalo le razsodišče sestavljeno iz vrst umetnikov.

Dalje je bilo dognano, da so s strani senatorja Hribarja ob priliki seje spominskega odbora, ki se je vršila 1. oktobra v magistratni posestovalnici, padle hude žalitve na ves kiparski stan. Javno je g. senator imenoval umetnike megalomane, sebičnejše in zaplotnike. Društvo likovnih umetnikov pa je na račun njegovega v časopisu objavljenega stališča glede priprav za spomenik napravil očiitek, da kaže in da so njegove trditve iz tre izvirne. Soglasno je bil zaradi teh napadov sprejet predlog, naj odbor Društva slovenskih likovnih umetnikov zahteva predvsem izročitev steno-grafskega zapisnika seje spominskega odbora v svrhu natančne ugotovitve izrečenih napadov, hkratu pa naj na prošnje kiparjev občni zbor odločno protestira proti takim napadom.

15.000 ljudi na kranjski tomboli

Avto je sreča naklonila posestniku Petru Sajovcu iz Mlak pri Kokrici

Kranjsko gasileško društvo je imelo danes svojo že tradicionalno tombolo. Privlačnost je bila tokrat še večja, saj so bili med glavnimi dobitki lep osebni avto, dvoje motornih koles, krasno pohištvo in razne druge potrebščine za hišo in dom. Na tombolo je prišlo rekordno število sreedolcev. Prostrani meštni trg in vse sosedne ulice so bile nabito polne. Samo v vlaki se je pripeljalo od vseh strani nad 10.000 ljudi. Računajo, da je zbrebanju prisostvovalo okrog 15.000 ljudi. Zrebanje se je pričelo popoldne ob 16. in je trajalo vse do 20.

Sreča je bila tokrat precej pravična. Lep osebni avto z znamke Opel je zadel posestnik Peter Sajovic iz Mlak pri Kokrici, z mo-

torima kolesoma pa sta se odpeljala domov delavec Vinko Justin iz Lucan pri Goranji vasi in da dijakinja Nuša Klaskova iz Kranja. Kompletno kopalnico je dobil hlapiec Jože Avenšek iz Kranja, krasno spalnico pa zasebni uradnik Ivan Zupan iz Naklega. Kajak je zadel mizar Janez Ogrin iz Mengša, moško kolo tesar Slavko Mavrič iz Bizovika, damsko kolo delavka Francka Pintarjeva iz Cepulj pod Sv. Joštom, otroško kolo Jožica Marinkova, trgovska pomočnica iz Ljubljane. Posestnik Franč Korošec z Bleda je odnesel domov najnovejši sesalec za prah, enajsti glavni dobitke, voz opeke, pa je zadel Franč Breščak, hlapce na Jenenich. Razen tega je bilo izzrebanih še 176 amb, 146 tern, 83 kvatern in 48 činkvinov.

Maribor preko nedelje

Lepo uspelo zborovanje omladine JNS

Danes popoldne je bilo pri Zamorcu lepo obiskano zborovanje JNS za mesto Maribor. Na zbor so prihitali tudi zastopniki omladine JNS iz Ljubljane s tajnikom banovinskega odbora tov. Andrejem Uršičem, nadalje zastopniki laičanske in brtolovske omladinske organizacije JNS. Današnje zborovanje je imelo namen zbrati omladinca JNS iz Maribora na informativnem sestanku, ki naj razvije temelje za nadaljno organiziranje nacionalistične omladine v Mariboru. Toplim uvodnim pozdravnim besedam tov. Grešaka, je sledil izbrpen referat tov. Uršiča, ki se je v svojih izjavah izdal za vseh aktualnih problemov naše notranje politike in podal točno opredelitev omladine JNS nasproti političnemu dejanju in nehanju JRZ in beogradskega in zagrebškega dela združene opozicije. Nato je izpregovoril v ognjeviti izjavah podpredsednik banovinskega odbora JNS v Ljubljani tov. dr. Milan Gorisek ml., ki je podal kritične misli h gotovim pojavom našega političnega življenja v zadnjem času. Navzočni omladinci nacionalisti so z navdušenim poslanjem sprejeli izvajanja vseh referatov.

Avstrijski gostje v Mariboru

Današnja nedelja predstavlja brezvremno rekord glede obiska avstrijskih gostov v letošnji sezoni. Računa se, da je prispelo danes v Maribor najmanj 1.000 Avstrijcev. Danes so bili prikrat oficielno sprejeti tudi člani Touring kluba iz Celovca, ki so vrnili Mariboru mariborske izletne obiske v Celovcu v teku letošnje sezone. Okoli 120 Celovčanov je prispelo na motorjih pod vodstvom predsednika Touring kluba iz Celovca direktorja Spindlegerja v Maribor. Prva skupina je prispela že snoči, druga skupina pa danes popoldne, celotno s preko 50 vozil. Na mestni meji pri Merdarsovi gostilni na Korotki cesti so pričakali Celovčane predstavnik mesta Maribora, Tujekoprometne zveze, Touring kluba, mestnega turističnega odbora in drugih ustanov s »Putni-

kovim« ravnateljem Loosom na čelu. Navzočni so bili pri sprejemu tudi mariborski motociklisti s predstavniki tujaških motociklističnih klubov »Pohorja« in »Perunac«. Oficielni pozdrav je bil ob 12. pri Orlju in so med drugim izpregovorili magistratni direktor Rodošek za mestno občino, »Putnikove« ravnatelj Loos, podpredsednik »Pohorja« Fašing in predsednik »Perunac« Hlešč, nato pa so se zahvalili za prištrne pozdravne besede predsednika oostovskega Touringkluba Spindlegera dr. Kő nig in Cizek. V najlepšem razpoloženju so se gostje odpeljali popoldne v Pekre, kjer so pri Tomšetu imeli svojo vinsko trgatve ob vzočju našega legepa Pohorja, ki ga gostje kar niso mogli prehaliti.

O tem in onem...

Danes je bila izredno lepa jesenska nedelja. Zažvele so pohorske in kozjaške rebri. Ljudem se je potožilo po otoku, kjer pa je sezona žal že zaključena. Po vinogradih so veselo peli klopotci svojo pesem. Vse je hitelo v narodo, če izvzameo zbor stanovanskih najemnikov pri Gambriču, kjer so mariborski stanovanski najemniki razpravljali o aktualnih zadevah in zahtevah najemništva in začetek nove sezone v mariborskem narodnem gledališču.

V kriminalnih bukvah ni bilo nič posebnega. Izsedili pa so nevarnega specialista na tuja kolesa 26letnega brezposelnega delavca Franca Kolečnika, ki je v mariborski okolici ukradel nad 10 koles in jih prodal. Vrh študentski orožnik so ga razkrinkali in ga izročili v zapore tukajšnje sodišča.

Pri Koprivovi gostilni je neki naš avto pregazil avstrijsko motorno kolo, vendar pa se je zadeva lepo iztekla brez hušnih posledic.

Otvoritvena predstava v gledališču

Sinoči je bila v polnem gledališču otvoritvena predstava letošnje gledališče sezone z uprizoritvijo Gogoljeve »Revizorje«. Uprizoritev je bila temeljito pripravljena. Režiral jo je J. Kovčič. Občinstvo ni štedito s priznanjem nastopajočim igralcem.

Samomor ruskega begunca

Obesil se je v Tivoljskem parku iz neznanega vzroka

Ljubljana, 3. oktobra
 Davi v ranih urah, najbrže med 4. in 5., se je odigrala v Tivoljskem parku pod tako zvanim Monte Carlom tragedija enega izmed ruskih beguncev, ki so raztreseni skoro po vsem svetu, a se kljub razmerno že dolgem bivanju v tujini ne morejo vziveti v tuje razmere. Ko je šel dav ob 6. skozi park železniški delavec Grbec Ivan z Vodovodne ceste, je našel na tleh mrtnega neznanca. Ko se ga je približe ogledal, je videl, da se je bil neznanec obesil na drevo z električno žico, ki se je potem utrgala, da je obešenec padel na tla. Grbec je žalostni dogodek takoj javil policiji in ta je okoli pol 7. poslala

pod Monte Carlo komisijo, ki sta jo sestavljata zdravnik g. dr. Lužar in dežurni uradnik g. Kette. Zdravnik je mogel upotovati samo smrt in je dal truplo prepeljati v mrtvašnico k Sv. Križu.

Samomorilec je 42letni privatni uradnik (čmljanovskih Vladimir, ustulben pri skladišču »Balkanus«, po rodu iz Poltave v Rusiji in pristojen v Ljubljano. Stanoval je pod Turmom št. 4 in je bil samec. Pokojnik ni zapustil nikakega pisma, ki bi pojasnilo njegov obupni korak. Morda ga je pogrnalo v obup domotožje, ki je zahtevalo v zadnjih letih že več žrtve med ruskimi begunci.

Profesorska napredovanja

Na predlog prosvetnega ministra so z ukazom kr. namestnikov napredovali na gimnazijah: v četrto skupino prve stopnje: dr. Ivan Dornik, prof. na klasični gimnaziji v Mariboru, Janko Orožen, prof. realne gimnazije v Celju, Adolf Lapajnc, prof. realne gimnazije v Ljubljani, Franc Kapus, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, dr. Karel Zelenik, prof. realne gimnazije v Celju;

v četrto skupino druge stopnje: Alojz Žitnik, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, Makso Prezelj, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, dr. Fran Sušnik, prof. klasične gimnazije v Mariboru;

v peto skupino: David Zupan, prof. realne gimnazije v Ljubljani, Serafina Poljanec, prof. klasične gimnazije v Zagrebu, Ivan Kos, prof. klasične gimnazije v Mariboru, Franc Planina, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, Srečko Baucher, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, dr. Mirko Ruplej, prof. klasične gimnazije v Ljubljani;

v šesto skupino: Peter Kovačič, prof. realne gimnazije v Celju, Franjo Četina, prof. realne gimnazije v Celju, Rihard Aplenec, prof. real. gimn. v Ljubljani, dr. Marija Ferpar, prof. realne gimnazije v Celju, Alojzji Merčun, prof. realne gimnazije v Ljubljani;

v sedmo skupino: Albin Mali, prof. tretje realne gimnazije v Ljubljani, Marja Borsnik, prof. prve realne gimnazije v Ljubljani, Anton Gorup, prof. klasične gimnazije v Ljubljani;

Slovenski likovni umetniki o svojih perečih vprašanjih

Zgledna složnost v najvažnejših sklepih — Odmev hudih besed senatorja Hribarja

Ljubljana, 3. oktobra.
 Včeraj proti večeru so se v prostorih Slamičeve restavracije zbrali v lepem številu slovenski likovni umetniki iz Društva slovenskih likovnih umetnikov. K izrednemu občenmu zboru, na katerem so pretrpeli domača vsa življenjsko važna vprašanja svojega stanu mirno in složno, je prihitala več kakor tretjina članov. Prisotni so bili: Ivan Vavpotič, ki je vodil zborovanje kot namestnik odstopivšega predsednika, odstopivši predsednik A. G. Kos, prof. Ivan Zajc, častni član društva upravnik Narodne galerije Ivan Zorman, Fran Tratinik, Mirko Subic, Saša Santelj, Franc Gorše, Božidar Jakac, Nikolaj Pirnat, Zdenko in Boris Kalin, Maksim Gaspari, Zoran Mušič, Rajko Subic, Putrih, Alojz Sedaj, Elda Piščančeva, Franc Košir, Stane Kregar, Tone Kralj, Mara Kraljeva, Niko Omerza, Lojze Kogovšek in Ivar Kos iz Maribora.

Za to veliko udeležbo se je toplo zahvalil predsedujoči Vavpotič. Nato pa je poudaril javno zahvalo mecenu slovenske umetnosti in umetnikov dr. Franu Windischerju, k se je iz zdravstvenih ozlrov spomnil zborovanja le pismeno, nadalje prisotnemu častnemu članu in upravniku Narodne galerije Zormanu, ki je vedno kot duša in desna roka stal na strani interesov slovenskih likovnih umetnikov, dosedanjemu počrtnovalnemu predsedniku A. G. Kosu in tajniku Mirku Subicu, g. banu in bankinska konzulentoma konservatorju dr. Steletu in dr. Moletu, končno pa še prisotnim poročevalcem ljubljanskih dnevnikov, katerim je sporočil hvaležnost društva do našega časopisa, ki je v izdani meri zastopalo v javnosti interese naših umetnikov ob vsaki priliki, ko se je izkazalo potrebno.

Zatem je predsednik v obširnem referatu poročal zbranim umetnikom o vsem ogromnem delu, ki ga je društvo opravilo v pretekli poslovni dobi. Referat se ni omejeval le na suhoparno poročanje nekih dejstev, temveč je nudil globok vpogled tudi v vsa tista vprašanja, ki so na Slovenskem kljub tako številni kakor kakovost-

no močno zastopanemu stanu umetnikov ostala domala še vsa nerešana. Odkrito, tovariško in složno pretresena so bila tudi vsa tista vprašanja, ki se našemu umetniku dan na dan nenehoma pojavljajo in sekajo globoke rane tako s socialnega kakor tudi kulturnega stališča, v življenje vsakega posameznika in vse skupnosti. Med ta vprašanja je šteti predvsem zavarovanje slovenskih umetnikov za primer kakršnekolit potrebe, organizacijo udeležbe na domačih in inozemskih razstavah, vprašanje uvedbe strokovnih umetniških šol ali umetniških ateljev tam, kjer jih še ni, uvedbo posebne umetniške instance, ki bi odločala o človeku-umetniku in ga predstavljala brez zastopljanja in tudi brez pretiravanja naši in tuji javnosti, končno pa še s stanovskega stališča življenjsko važno vprašanje nepristranskega upoštevanja slovenskih likovnih umetnikov pri delih, ki jih slovenski narod postavlja s svojimi težko žrtvovanimi sredstvi v čast in spomin za njegovo zgodovino zaslužnih osebnosti.

Volitve novega odbora

Med prvimi točkami dnevnega reda so bile po nujnih okoliščinah, ki jih je povzročila odstopitev predsednika A. G. Kosa in odbornika Toneta Kralja, volitve novega odbora. Zborujoči so soglasno potrdili že od dosedanjega odbora kooptirane člane, in sicer Vavpotiča kot predsednika in Goršeta kot odbornika, kar se je izkazalo zlasti za umestno spričo kongresa jugoslovenskih umetnikov, ki ga je dosedanji odbor pripravil.

Iz poročila predsednika je bilo tud razvidno, da je dosedanji odbor aglino vodil v pretekli poslovni dobi društvene zadeve in se počrtnovalno potrudil z razstavami, ki predstavljajo važen izredni denarni vir, in pa tudi moralni uspeh ne le razstavljalcev, temveč tudi društva, ki je razstave prirejalo. Tako sta bili pomladni razstavi v Jakopičevem paviljonu in v paviljonu Cvijete Zuzorič v Beogradu deležni odličnega moralnega in materialnega uspeha, s katerim so slovenski umetniki,

Samomorilni poizkus

Maribor, 3. oktobra.
 Na Betnavski cesti 34 si je danes popoldne v svoji spalnici v samomorilnem namenu pogrnal iz semokresa kroglo v prsa 18letni pekovski vajenc Florijan Horvat. Vsega krvavega in nezavesnega so našli malo pozneje in policijski reševalci, ki so ga v brezupnem stanju prepeljali v bolnišnico.

Objave

Mladinski pevski zbor Sokola Ljubljana — Šiška. Opozarjamo starše, katerih deca posej pevske vaje, da bo danes ob 16. vava za mlajšo ter ob 17. za starejšo dečo. Vabimo dečo, ki še ne sodujejo, da se še prijavijo k sodelovanju.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jarno vreme po vsej kraljevini, na skrajnem zapadu in v gornjem Primorju bo nekoliko večja oblakost. Ponekod bodo jutranje megle. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Sportna nedelja

Tekma za pokal prezidenta dr. Beneša

ČSR : JUGOSLAVIJA 5 : 4 (3 : 1)

Rezultat je bil dosežen šele v 33. min. drugega polčasa in bi bili naši z boljšo taktiko lahko igrali neodločeno ali na tudi zmagali — 25.000 gledalcev

Praga, 3. oktobra

Z napetostjo pričakovana tekma med Češkoslovaško in Jugoslavijo za prvenstvo Male antante in pokal prezidenta dr. Beneša, se je po zelo živahni in razburilni igri končala s tesno zmago češkoslovaške reprezentance. Tekmo, ki jo je gledalo okoli 25.000 gledalcev, je sodil bertinski sodnik Birlem.

Po odigranju obeh državnih himen sta nastopili obe enajstorici v naslednjih postavih:

Češkoslovaška: Planicka (Slavija), Burger, Tauček, Kostalek, Bouček, Kolsky, Ryha, Senecky (vsi Sparta), Sobotka (Slavija), Nejedly (Sparta), Rulc (Židnice).

Jugoslavija: Glaser, Hügl, Matošić, Lechner, Gajer, Kokotović, Medarić, Valjarević, Hitrec, Vujadinović, Pleše.

Do polčasa

Domáci prevzamejo takoj vodstvo in so od vsega začetka močnejši. Glaser in Hügl imata polne roke dela. Že v 5. min. uide Rulc obema branilcema in ustreljivo nebranjivo vodilni gol. 1 : 0 za ČSR. V 12. min. je minuta molka v počastitve spomina pokojnega prezidenta Masaryka. V 18. min. dobi žogo Pleše, ki je najboljši igralec med Jugoslaveni, ter ustreljivo nebranjivo v gol. Rezultat je izravnana. 1 : 1. V 26. min. je gneča pred jugoslovenskim golom in Čehi najdejo priložnost, da spravijo žogo v mrežo. 2 : 1 za ČSR. Jugoslaveni so zdaj še dalje precej v obrambi. V 30. min. poda Ryha Seneckemu, ki strelja še tretji gol. Stanje je 3 : 1 za domače, ki se od odmora ne spreminjajo.

Drugi del

Po odmoru zadeneta že v četrti min. Matošić in Sobotka drug ob drugega in zaradi foula prisodi sodnik prosti strel, ki ga Rulc spremeni v četrti gol za ČSR. 4 : 1. Publika je vsa na nogah, kajti zdaj pričakuje, da bo o Jugoslaveni doživeli katastrofo. Toda prav v tem trenutku se dvignejo gostje in začnejo energično napadati. Žogo dobi nevarni Pleše, ki odda Hitrecu in že je rezultat za gol manjši. 4 : 2 za ČSR. Jugoslaveni so še dalje v občutni premoči. Napadi so vse bolj energični in češkoslovaška obramba se mora hudo braniti. V 11. min. je Pleše spet v napadu. Zdjai uide krilcem in strelja v vrata. Planicka prehitro zapusti vrata, toda za njim je še branilec, ki zaščitja žogo, toda že za črto. Jugosloveni reklamirajo gol, toda sodnik ne priznava. Štiri minute kasneje je pri žogi Hitrec in zopet pada gol za Jugoslavijo. 4 : 3 za ČSR. Publika je vse bolj nemirna, kajti izenačenje je skoraj v zraku. V 25. min. je spet v akciji Pleše, nasproti mu pride Tauček, pred golom nastane velika zmeša in Čehi potisnejo žogo sami v svoja vrata. Rezultat je izravnana. 4 : 4. Nejedly je blizurn in oddaj samo statira. Jugoslaveni se po izravnanim rezultatu potegnjejo v defenzivo. V 33. min. pride do žoge Sobotka in strelja nevarno, a ni zmagonosni gol ter postavi končni rezultat 5 : 4. V zadnjih minutah je še zelo živo in posebno si prizadevajo Jugoslaveni, da bi morda še enkrat izravnali, toča Čehi znajo čuvati rezultat vse bolje od Jugoslavenov.

Igra je bila zelo napeta in fer, kar pričaja posebno dejstvo, da je sodnik v vsem poteku kaznoval samo dva foula.

Kratko o moštvih

Jugoslaveni so bili danes predvsem hitrejši moštvo in so razen tega zaigrali z večjim elanom in poštvovalnostjo od domačih. Usodno napako so zagrešili, ko so se po stanju 4 : 4 vrtili v defenzivo in dali češkemu napadu možnost za nove akcije. Mem Jugoslaveni so se najbolj odlikovali levo krilo Pleše, vratar Glaser in pa vodja napada Hitrec.

Domáci so bili tehnično boljši del in so tudi v prvem polčasu popolnoma prevladovali na igrišču. Ko je bilo stanje 4 : 1 zanje, so začeli igrati lahkomišlino in samo nasprotnik jim je sel proti koncu igre tako na roko, da so srečno spravili svojo tesno zmago.

Zagreb : Praga 2 : 0 (2 : 0)

Zagreb, 3. oktobra Danes popoldne je bila na igrišču Gradjanskega pred približno 4000 gledalci odigrana medmestna tekma med Prago in Zagrebom, v kateri so Zagrebčani zaslužen zmagali. Rezultat je bil postavljen že v prvih 15 minutah prvega polčasa in se pozneje kljub naprežanju obeh enajstorici ni več spremenil.

Gole sta zabila Lešnik v 9. in Rakar v 15. minuti.

Tekmo je sodil zagrebški sodnik Višnjik, ki je kljub temu, da je imel lahek posel, zagrešil precej napak. Posebno nezadovoljni so bili z njim gostje.

sporedu na treh igriščih, dopoldne na Reki in na Mladiki, popoldne na Hermesu. Da zabeležimo rezultate:

Reka : Grafika 3 : 2 (2 : 1)

Osabljeni Rečani so komaj nadvladali Graficarije. Rezultat je stvarjen in sam poveda, da sta moštvi odigrali izenačeno partijo. Sodil je g. Doršec.

Svoboda : Jadran 2 : 1 (0 : 0)

Tudi drugi par je dal igro s tesnim rezultatom. Svobodaši so si s par odločnimi potezi v drugem polčasu zagotovili udeležbo v finalu. Sodil je g. Pečar.

Svoboda : Reka 3 : 2 (1 : 1)

Niso se potovali ne eni ne drugi za udeležbo v popoldanskih tekmah. Kljub vsemu je doletela ta usoda Svoboda, ki je zabila en gol več. Sodil je g. Doberlet.

Mars : Korotan 3 : 1 (3 : 1)

Medtem so igrali na Mladiki. V prvi tekmi so Marsovcji do polčasa sigurno postavili rezultat, potem so postali bolj komodni. Sodil je g. Mehle.

Moste : Mladiki 2 : 1 (0 : 0)

Moščani so v resni tekmi pripravili domaćinu neljubu presenečenje. Mladiki je imela v garderobi pripravljeno za finale močnejšo postavo, pa je potem lahko gledala — Moste v finalu. Sodil je g. Kos.

Mars : Moste 7 : 3 (3 : 1)

Moštvo s Poljan je Moščane gladko odpravilo. V razgibanu igri sta prišla oba napada proti šibkejšima obrambama do veljave. Rezultat je vseskozi realen. Sodil je zopet g. Mehle.

Mars : Svoboda 7 : 1 (3 : 1)

Marsovcji so nastopili kompletni, tudi z onimi igralci, ki sicer zaradi ozkih stikov s kazenskim odborom LNP ne smejo igrati. Šibka Svoboda jim ni utegnila nuditi resnejšega odpora, pa so jo odpravili po mili volji. Proti koncu že ni bila več borba na terenu, temveč lahek trening Marsovcov. Sodil je g. Camernik.

Hermes : Ljubljana 3 : 1 (1 : 1)

Do polčasa je bila ta tekma najboljša izmed vseh dotodanjih. Potem pa so se začeli v ljubljanskem moštvo igratički in si kljub terenski premoči niso utegnili priboriti zmage za svoje barve. Nasprotno pa so Hermežani v par odločnih potezih zmešali ljubljansko obrambo in povsem zaslužen postavili rezultat. Sodil je g. ing. Sketelj.

Hermes : Mars 4 : 0 (2 : 0)

Finale vseh finalov je nudil zopet manjvredni nogomet. Ni čudno, da so se Marsovcji tako sesuli, ko so pa imeli že tri ure pehanja po igrišču za seboj in so v tej tekmi požirali že četrto uro. Hermežani so bili mnogo bolj sveži in so zato zaslužen odpravili nasprotnika z gornjim rezultatom. Sodil je g. Vrhovnik.

Ostale nogometne tekme

Beograd : Beograd : Subotica 4 : 2 (1 : 2)

2000 gledalcev.

Dunaj : Prvenstvo: Vienna : Sportklub 3 : 3, Rapid : Admira 5 : 3, Favoritner AC : FC Wien 4 : 3, Wacker : FAC 1 : 1, Austria : Semmering 2 : 0.

Budimpešta: Ferencvaros : Ujpest 3 : 1, Hungaria : Törökves 5 : 1, Kispest : 11 : 4, 2. Nemzeti : ETO 3 : 1, Elektromos : Bocsasky 5 : 2.

Rim: Torino : Juventus 1 : 1, Napoli : Milan 1 : 1, Lazio : Roma 1 : 1, Ambrosiana : Fiorentina 5 : 1, Luchese : Livorno 1 : 1, Triestina : Atalanta 3 : 0, Liguria : Bologna 0 : 0, Bari : Genua 2 : 0.

Concordia : Ilirija 63 : 52

Zagreb, 3. oktobra. Zelo lepo vreme je bilo, vsaj v Ljubljani, za nogometne prireditve, toda... rezija ni bila na visku. Teoretično je bil spored primerno naslikan, v praksi — na katero so med skiciranjem sporeda očividno pozabili — pa se ni obnesel, niti malo ne. Privlačnost teh tekme je bila zelo blizu ničle, a s sportne strani je treba samo omeniti, da je Mars, ki se je pretil do finala, igral štiri tekme po eno uro, kar da med razumnimi ljudmi cele štiri ure. Na to malenkost se nemara ni nihče spomnil.

Sicer se je igralo, kakorkoli že, točno po so ji bili juniorji Ilirije v mnogih točkah ne samo enak, temveč celo nadmočni. Zaradi lepega solnčnega dneva je skoro razumljivo, da je bil obisk le povprečen, končno pa, če tudi bi bila nedelja prosta prav vseh prireditelj in program še tako zanimiv, bi lahko letski prireditelj pri nas kljub temu moral opraviti pred enako skromnim številom najbolj navdušenih gledalcev. Današnje tekmovalje je bilo go-

tovo tako zanimivo, da je lahko marškomu žal, da ga ni prišel pogledat. O sodniškem zboru skoro tudi ne bomo izgubljali besed, saj poznamo že vse stare znanke, ki ne odnehajo na nobeni prireditvi in se samo še čudimo, da niso popustili le oni. — Ilirija je današnje tekmovalje častno izgubila, lahko pa si šteje v srečo, da ima v svojih vrstih dober material, ki se ga bo dalo s pametno vzgojo in sistematičnim treningom še dobro izoblikovati. Pozornost sta razumljivo predvsem vzbujala naša najmlajša državna reprezentanta Kotnik in Bratovž, ki sta poleg Čičarija in Rebra tudicinesla ilirijanskemu moštvo mnoge dragocene točke. Pri gostih je bil zelo dober sprinter Dolanski, ki je več kot za glavo prekašal malega Čičarija in je pri vseh nastopih le tesno zmagal pred zelo borbenim Markom. Zagrebške fante, 17 po številu, je vodil bivši državni rekorderek Luka Predenić, ki je ob odhodu s priročno zahvalo gostiteljem izjavil tudi svoje veselje nad lepimi uspehi prireditelja in povabil nove sportne prijatelje na revanš v Zagreb. Prirediteljvsega je kljub temu, da je obsegala 10 točk, trajala komaj dve uri in pol. Načelnik Ilirijanov g. Poljaner je kot vodja skrbel za hiter potek tekmovalje, ki je dala nekatere prav dobre rezultate. — V okviru tekmovalje sta Primorjaka Goršek in Škušek pri poizkusu rušenja Gabrčkovega državnega rekorda na 500 m tudi uspela in sta doseženi rekord 1:08.8 oba prekosila. Goršek je zmagal v času 1:07.7, Škušek pa je z 1:07.9 tudi zboljšal doseženi rezultat. — Tehnični uspehi tekmovalje za dvoboj so šteli po točkah za prvo mesto 5, drugo 3, tretje 2 in četrto 1 točko. Nastopalo je po več tekmovalcev, najboljša dva vsake skupine sta štela za dvoboj.

Tek 100 m: 1. Dolanski (C) 11.8, 2. Čičar (J) 11.9, 3. Reber (J) 12.0, 4. Bogner (C) 12.2. Dolanski je odločil borbo v zadnjem metu tik pred ciljem, ko se je zaradi svoje velike predačije pognal za prsa pred malega Čičarija.

Tudi na 200 m je končala borba v enakem razmerju. 1. Dolanski (C) 24.8, 2. Čičar (J) 24.8, 3. Lončar (C) 26.2, 4. Fajfar (J) 27.0.

Met krogle 5 kg 1. Pišl (C) 133.4, 2. Jvekovič (C) 132.2, 3. Ciganović (J) 129.1, 4. Tkalec (J) 124.7.

Skok v višino 1. Bratovž (I) 165, 2. Reber (J) 160, 3. Egri (C) 160, 4. Arkus (C) 155.

Tek 1000 m 1. Kotnik (J) 2:39 2 pet, 2. Gokjović (C) 2:50, 3. Senk (I) 2:51, 4. Brogljevič (C) 2:51. 1 pet.

Disk 1,5 kg 1. Dolenc (C) 357.6, 2. Pišl (C) 354.0, 3. Gale (J) 299.1, 4. Dejak (J) 290.0.

Daljina 1. Pišl (C) 611, 2. Reber (J) 610, 3. Egri (C) 599, 4. Bratovž (J) 557.

Ogorčena borba za prvo mesto, ki je za centimeter pripadlo Concordijašu v predzadnjem skoku.

Kopje 1. Brolih (C) 4301, 2. Slavo (J) 4282, 3. Egri (C) 4248, 4. Možina (J) 3860.

Skok ob palici 1. Bratovž (J) 290, 2. Brolih (C) 250, 3. Reber (J) 200, 4. Milanović (J) 200.

Balkanski reprezentant v višino Vido Bratovž je skoro preko noči postal pravo odkritje še za to disciplino. Naskakoval je že 3 m znakmo.

Stafeta 4 x 100 m je dobila Concordija z 48.8 pred Ilirijo z 48.9, ki so jo pokopale slabe predaje. Fantje pa so se borbeno sezgrizili in je tako ta točka bila zelo zanimiva.

Dvoboj se je končal s 11 točkami razlike v dobro gostov (63:52 za Concordijo).

Poleg tekmovalcev skupine C (16—18 let starosti) so v treh točkah tekmovali še B-juniorji (14—16 let) na 100 m: 1. Kos (C) 12.7, 2. Lončar (C) 12.8, 3. Rihter (I) 12.9, 4. Stanič (I) 13.1, v metu krogle 4 kg 1. Jakšič (C) 136.0, 2. Rihter (I) 127.7, v mehlnim prestopom 13701 3. Lenart (I) 1209, 4. Stanič (I) 1042, in v skoku v daljino 1. Stanič (I) 509, 2. Milanović (I) 503.

Gostje so si nadmočno osvojili 7 prvih mest, Ilirijani pa tri, tj. Kotnik na 1000 m in Bratovž v višino ter ob palici. Tekmovalje kakor današnje pa le mladino bodre k novemu delu!

Zanimiva sportna obletnica. Ko se že na vse kraje proslavljajo razne obletnice, dajmo še športnikom, slovenskim biciklistom, kar jim gre. Današ popoldne je bilo na telovadnici Ljubljanskega Sokola lahkotletsko tekmovalje juniorjev Ilirije in Concordija. Točno pred 40 leti, bila je tudi nedelja, so bile na istem prostoru, kjer se je danes borila še naša najmlajša sportna garda, velike slovenske kolearske dirke na modernem kolearskem dirkališču, ki ga je za 10letnico svojega obstoja Sloveniki klub kolearsarjev Ljubljana 1887c posebej pripravil v ta namen. To svojo 10letnico obstoja so slovenski kolearsarji pred točno 40 leti proslavili s slovenskim sprejdom na okrašenih koleah in s slovenskimi kolearskimi dirkami na novo zgrajenem dirkališču, sedanjim sokolekem telovadišču. Športnikom so v tistih lepih časih ljubljanske dame, poklanjalce dragocena darila in je enega teh prejel takratni zmagovalec g. Viktor Bohinec, poleg zlate kolajne. Prvak zveze slovenskih kolearsarjev je bil takrat naš stari znanec in še vedno neumorni Jaka Gorjanc, ki je prejel srebrni venec in zlato kolajno. Časi so se temeljito spremenili, stari idealni športniki, kar jih še živi, so se danes brez posebnega hrupa spominjali svoje prvih sportnih podvigov. Dobri Jaka Gorjanc sicer ne tekmuje več, zato pa marljivo pomaga s svojimi znamenitimi športaricami na skoro vseh naših prireditvah in je tako tudi danes kot aktiven športnik obhajal ta znameniti jubilej na istem sportnem prostoru, pa v zelo drugačnem razmerju.

Tenis

Teniško klubsko prvenstvo Ilirije

Klubov prvak je postal z zmago nad Smerdujem odlični Šivic.

V soboto in nedeljo je bilo na igriščih Ilirije pod Cekinovim gradom odigrano klubsko prvenstvo v tenisu. Vodstvo turnirja je bilo v rokah dr. Murka, ki je svoj nalogo opravil zadovoljivo. Odziv igralcev je bil že nekoliko premajhen.

Tehnični rezultati so bili naslednji:

Prvi dan: Smerdu : dr. Bleiweis 6:0, 2:6, 6:8. Premagani dr. Bleiweis se s Smerdujem ni hotel spustiti v ostro igro, v kateri ne bi mogel nuditi tako močnega odpora.

Gogala : Banjat 2:6, 6:4, 7:5. Banjat je za Gogalo vedno težko vprašanje, čeprav bi moral on po znanjih rezultatih zmagati gladko. Šivic : Dacar 6:0, 6:2. Dacar Šivicu ni mogel nuditi resnejšega odpora. Spored je bil razdeljen tako, da sta bili že prvi dan odigrani tudi dve finalni tekmi, in sicer med Šivicem in Bankom ter Smerdujem in Gogalo. Šivic je zmagal v dveh setih s 6:3 in 7:5. Druga partija (Smerdu-Gogala) se je odločila šele v tretjem setu. Prvi set je dobil Smerdu 6:2, naslednjega Gogala, tretjega pa spet Smerdu s 6:1.

Drugi dan se je začel turir tako zgodaj, da je bila na igriščih še megla, ki je gotovo tudi kvarno vplivala na razpoloženje. Kot prvi par sta nastopila Šivic in Smerdu in je v tej igri gladko zmagal Šivic s 6:3, 6:1. Nato je Gogala izgubil proti Banku z 2:6, 6:1, 8:6. V zadnji igri je Šivic odpravil še Gogalo s 6:4, 6:3 in si tako osvojil klubsko prvenstvo. Smerdu in Banko sta igrala 6:2, 7:5, kar je dalo Smerduju drugo mesto med klubovimi tekmovalci.

Po gornjih rezultatih bo sestavljena teniška reprezentanca Ilirije, ki bo v kratkem morala na revanšo srečanje z reprezentanco Trsta. V soboto 9. t. m. ob 20.30 bo Ilirija za zaključek sezone priredila svojim teniškim igralcem družabni večer.

ZKD (Zagreb) : Rapid 5 : 0

Maribor, 3. oktobra Na teniških igriščih Rapida je bilo danes odigrano izizvalno kolo za damsko teniško prvenstvo države, in sicer med ekipama SK Rapida in zagrebškega ZKD. Gostinje so zmagale brez posebnega odpora, in sicer podrobno takole:

Florian (ZKD) : Lirzer (R) 6:0, 6:0, Gostiša (ZKD) : Lirzer 6:4, 6:1, Florian : Tutić (R) 6:0, 6:1, Gostiša : Tutić 6:0, 6:1.

Po končanih singlih so igralci Rapida doutle prepustile nasprotnicam brez boja. Končni rezultat je bil torej 5:0 za ZKD.

Motociklistika

Motociklistične dirke v Zagrebu

Zagreb, 3. oktobra Na svojem dirkališču na Miramarski cesti je priredil danes I. Hrvatski motoklub velike mednarodne motociklistične dirke, za katere je vladalo ogromno zanimanje. Na dirkališču se je zbralo okoli 8000 gledalcev. Med ostalimi znanimi dirkači je nastopil na tej dirki tudi Hermesov dirkač »leteči Kranjec« Ludvik Starič, ki je v najbolj zanimivi točki — dirki sportnih motorjev do 500 cm — skupno s najhujšima nasprotnikom Angležem Butlerjem in Zagrebčanom Uroičem s svojo vožnjo zadivil tisočgavo občinstvo.

Tehnični rezultati teh dirk so bili naslednji:

Sportni motorji do 250 ccm: 1. Uroič 3:24.1 pet, 2. Krammer 3:26.4 pet, 3. Prosenik 3:31.1 pet.

Dirka dirkačev, ki še niso zmagali na dirkališčih: 1. Penožić 3:25, 2. Gotjati 3:35. 1 pet, 3. Prosenik 3:37.2 pet.

Kolesarji-motorji do 100 ccm: 1. Tanašić 4:14.4 pet, 2. Čerpinko 4:28, 3. Grgac 4:29.1 pet.

Sportni motorji do 500 ccm: 1. Buttler 8:00.1 pet, 2. Starič 8:01.1 pet, 3. Uroič 8:07.1 pet. Povprečna hitrost najboljšega okoli 90 km.

Sportni motorji do 350 ccm: 1. Ing. Lotz 8:27, 2. Prosenik 3:30, 3. Folmer 3:35 1/5. Turistični motorji na glede na jakosti: 1. Prosenik 3:36 1/5, 2. Likar 3:38, 3. Folmer 3:40 3/5.

Motorji s prikolicoami na glede na jakosti: 1. Medvenitich 3:07 2/5, 2. Adelmann 3:08 2/5, 3. Šuštar 3:18.

Sportni motorji do 1000 ccm: 1. Buttler 2:54 1/5, (najboljši čas dneva), 2. Uroič 3:01, 3. Starič 3:13.

Automobilizem

Nemški avtomobilisti

Podsavézni dan

V Mariboru, Celju, Ljubljani in drugod je bilo večeraj odigranih več nogometnih tekem v korist LNP — Dve ljubljanski moštvi sta se vrnila s porazi

Na področju LNP je bilo danes precejšnje število nogometnih tekem, ki jih je dal podsavezni odigrati v korist svoje blagajne. Sportni uspeh teh tekem, kolikor se da pregledati po prvih poročilih, ni bil posebno velik, glede finančnega pa je treba pričakovati še bolj odločilnih podrobnosti o obisku tek predvred kakor so naša poročila. Če nič drugega, eno pa so današnje tekme vendarle razkrile, in sicer to, da Ljubljana preveč od zgoraj gleda na aktivne nogometaše v Celju in Mariboru, kar ji je prineslo danes dva huda poraza. V Mariboru so domačini odpravili ljubljanske zastopnike s štirimi, v Celju pa s dvema goloma razlike. Kakor sta ta dva izida za Ljubljano zelo malo laskava, sta na drugi strani za Celje in Maribor prav častna in kažeta, da se forma naših prvorazrednih nogometnih klubov polagoma izenačuje in boljša. Če se to ne dogaja baš v Ljubljani, ni zato nobene škode!

Maribor : Ljubljana 4 : 0 (2 : 0)

Maribor, 3. oktobra

Za spremembo je imela danes mariborska publika na stadionu Železničarja na sporedu medmestno nogometno tekmo med reprezentancama Ljubljane in Maribora, za katero pa ni bilo posebnega zanimanja, kajti na igrišču je bilo komaj okoli 500 gledalcev.

Po končanih predtekmih, v kateri je pobrskala Slavija porazila reprezentanco rezerv mariborskih klubov s 7 : 1 (4 : 0), sta nastopili obeh reprezentanci v naslednjih postavih:

Ljubljana: Logar, Zitnik, Jerman (Ljubljana), Kretič, Košenina (Hermes), Pišek (L), Slamberger (Svoboda), Brodnik, Svetec, (H), Aljančić, Jež (Reka).

Maribor: Švajghofer (Železničar), Barlovič (Rapid), Ronjak, Golinar (Z), Kirbiš, Vele (Maribor), Lešnik (Z), Vesnaver Vodeb (M), Pavlin, Pezdčič (Z).

V tej tekmi je zmagalo moštvo, ki je zmagalo po poteku igre tudi edino zaslužio.

Mariborčani so pokazali nogomet, s katerim bi lahko uspešno nastopili povsod. Mariborska reprezentanca je napravila kljub temu, da ni bila sestavljena iz najboljših igralcev, kot celota odlični vti Enajstorica je v vseh pogledih prekašala nasprotnika, njeno glavno orožje pa je bilo naravnost vzorno napredovanje s kratkimi pasovi. Če bi bil napad znal izrabiti številne zrele prilike, bi bila Ljubljana najbrže doživela dvoštevilen poraz, tako velika je bila namreč razlika med obema moštvi. Edino zaslug, da se to ni zgodilo, ima ožja ljubljanska obramba ki je bila med gosti edina na mestu. Mariborska enajstorica je bila razen levega krila odlično izenačena celota, razen tega pa so vsi tudi zaigrali z velikim elanom in poštvovalnostjo.

V moštvo Ljubljane so v splošnem prevladovali negativni momenti nad pozitivnimi, kar pa je deloma opravičljivo zaradi tega, ker je nasprotnik se igral odlično. Zdi se pa, da je podcenjeval moč mariborskega nogometa, kajti moštvo, ki je danes zastopalo slovensko prestolnico v Mariboru na nogometnem polju, gotovo ne zasluži tega naziva. Igralo je namreč tako klaverno vlogo, da se more primerjati le

še s popolnoma podrejenim nasprotnikom, s katerim so Mariborčani delali, kar so hoteli. Edina formacija v vsej enajstorici, ki je sploh vredna omembe, je njena ožja obramba, ki se je res potrudila in tudi dosegla, da poraz moštva ni bil naravnost katastrofalen. Če omenimo slednjic še srednje krila Košenino, ki je bil najboljši v srednjih vrstah, smo z imeni odpravili vse, ki zaslužijo to. Morda bo ta lekcija je koristila, da bo Ljubljana polagoma začela gledati resno tja proti Mariboru.

Gole so zabili v 26. min. Vesnaver in 42. min. prvega polčasa Paulin, po odmoru pa v 1. min. Paulin, v 43. min. pa so si Ljubljanci zabili četrti gol sami.

Tekmo je sodil g. Bizjak.

Celje : Ljubljana 2 : 0 (1 : 0)

Celje, 3. oktobra

Danes popoldne je bila na Glaziji pred 300 gledalci odigrana medmestna nogometna tekma med reprezentancama Celja in Ljubljane, v kateri so domačini zaslužen zmagali.

Ljubljanska enajstorica je bila v startu in kombinacijah sicer nekoliko boljše od domačih, imela pa je premalno povezan napad ter pred golom ni znala izrabiti nekaterih zrelih priložnosti. Ožji obrambi in krilski vrsti obeh enajstorici sta igrali solidno. Celjska enajstorica je bila po odmoru mnogo boljše kot prej.

Tekma je bila prav živahna in napeta. Do odmora je bila igra dovolj izravnana, pozneje pa so prišli Celjani bolj do veljave in se je mnogo igralo pred ljubljanskim golom. Ves prvi polčas je potekel v medsebojnih napadih z obeh strani in šele v 42 minuti se je po lepi kombinaciji Vovk-Skerlj-Trnovšič poserelo Celjanom potvrditi ljubljansko mrežo. Po odmoru so imeli Celjani mnogo ugodnih položajev, toda šela v 27. min. je trojica Gobec—Vovk—Škerlj skombinirala drugi gol za celjske barve. V 34. min. je sodnik prisodil enajstmetrovko proti Celju, ki pa je šla m'no prečke. Rezultat je do konca ostal nespremenjen.

Tekmo je sodil g. Veblo točno in objektivno.

Teden dni filma

Spomin na Fanny Elsslerjevo

Lilian Harvey kot plesalka Fanny Elssler v filmu istega imena — njen partner je Willy Birgel

Že 50 let je minulo, kar je umrla ena najbolj slavljanih evropskih plesalk Fanny Elsslerjeva. Spomin nanjo še živi pri tistih, ki poznajo razvoj plesne umetnosti, malo pa je še ljudi, ki bi se je osebno spominjali.

Njen v spomin je letos izdelala »Ufa« film iz njenega življenja. Glavne vloge v njem so dobili Lilian Harweyjeva, Herbert Sttowits, Lil Dagover in še nekateri znani nemški igralci.

Film bo najbrž prišel kmalu k nam in bo navdušil vse ljubitelje lepe idesne umetnosti.

rajo podvreči tej torturi. Danes prinašamo nekaj slik, po katerih boste videli, kako se igralci tik pred filmanjem pripravijo za nastop.

Hans Richter se pred filmanjem še poslednjič pogleda v ogledalu

Lil Dagover pri šminkanju

Čez drn in strn...

Naši manevri v avstrijskih očeh

Davi je odpotoval ministrijski predsednik dr. Stojadinović v Novo Miesto na Hrvaškem, kjer bo danes, jutri in pojutrišnjem prisostvoval velikim manevrom armade. (»Nebe Freie Presse«, 25. IX.)

Novo Miesto na Hrvaškem — pod to nerodno oznako je ljudem na Dunaju ostala v spominu naša dolenska metropola. Človek bi si skoraj ne mogel razlagati tolikšne zmede v zemljepisju in jeziku na tako kratke distance, saj ima dunajski dnevnik vendar v Beogradu svojega poročevalca in iz Beograda je tudi datirana njegova vest. Vsa reč je najbrž samo skromen primerki za malo freudovske analize: včasih je prelepo mesto ob Krki nosilo tudi slavno ime Rudolfswerth, pa dobremu avstrijskemu patriotu danes ne more čez usne in na papir to preklicano Novo mesto.

Reklamni stil

Nenadoknadljive copate za gospodinje izgrajene so iz finega in toplega volnenega filca z filcanim medpodplatom. Komotni damski domači čevlji iz toplega filca z polvisoko peto. Delemo ih v rdečoj, rjavoj in modroj barvi. Ba'a. (»Slovenski narode«, 25. IX.)

Do takšnihle nedoumnihi pesniških viškov se utegne še razviti naš čudoviti jezik, če nas bodo tako pridno zalagali z njim iz Borova in Zlina, kakor nas doslej zalagajo s svojim »filcem« in »medpodplati«.

Napravite red na magistratu

Mestni svetnik dr. Bohinjec je v debati poudaril, da se mu zdi posojilo, kolikor se tiče obresti, res ugodno, nekateri drugi pogoji pa so zelo ostri. Poštni hranilnici ni potrebno zahtevati tako ostrih pogojev. Razen tega zahteva zise v zalogo ves paket delnic maloželezniske družbe, ki so last mestne občine... Finančni referent naj pojasni, kakšne bodo posledice založitve omenjenih delnic (»Jutro«, 29. IX.)

Da, tudi vsa široka javnost zaskrbljena vprašuje, kam bi prišla vsa reč, če bi mestna občina kamorkoli založila vse delnice MZD. Založiti se namreč v tej zvezi po slovensko pravi, dejati nekam kakšno reč, potem pa pozabiti. To pa morata res poskrbeti slavni magistrat in gospod župan, da bodo delnice spravljene na dobrem, varnem kraju, pa da gospod župan in magistrat ne bosta pozabila, kje.

Čudežni vrči

V vročih krajih, kjer žive Zulufkafi, je voda ena najdragocenejših stvari. Da je ne bi nikdar zmanjkalo, so tam v rabi veliki vrči, v katerih se voda le prehitro ne posuši. (»Slovenski dom«, 2. X.)

Ah, takšnille veliki, čudežni vrči bi se brez dvoma sijajno obnesli tudi pri nas. Nalivali bi vanje vina in drugih dragocnih stvari, da bi jih nikdar ne zmanjkalo! —kra—

Po belih cestah Prekmurja

Sobota, septembra.

Zadnjič sem videla Genterovce. Sijalo je toplo dopoldansko sonce. Se so se tam zdaj videli vrhovi jagnedov. Med njimi in Genterovci je meja. Tam je že Madžarska. Tam so vasi redke. Pašniki, njive, jagnedi. Genterovci — dolga vas ob cesti. Pred hišami trava, za hišami tudi trava, potem njive. A hiše — ali boli? Človeka izpreletli, da bi šel z roko čez celo vas in vprašal, kakor mati bolnega otroka: Ali boli?

Po dvoriščih se pode svinje, iščejo odpadke in rijejo po zemlji. V hlevih prežvekujejo krave. Nekje se nad trlico sklana ženska na skednju. Z glasnim ropotom lomi trlica krhko stebelovje lanu in ga pretvarja v predivo. Na skednjah so naložene zrele, rmenne buče. Na cesti, med hišami, se igrajo genterovski otroci. Ob zadnji hiši je velika luža, šar raste ob njej. V tej luži pere ženska predpasnike. Moder predpasnik z veliko luknjjo. Se ena hiša stoji tu ob mlaki in ob njej sem se spomnila Zupančičev: Hiše so hišice, okna so okencna... In na oknih je navesena rdeča paprika. Povsod na koruznjakih pa zori paradiznik.

Pokrajnaja do Kamovcev je ista: koruza, dozorevajoča ajda, požeto proso, zelen lan. Konoplja in repa. Na koncu Kamovcev

vrsta rdečih, neometanihi hiš. Naselbina Primorcev. Sonce sije na hiše in na ljudi v dvoriščih, ki se že po obleki razlikujejo od domačinov. Ob cesti pred vsako vasjo kamenit spomenik.

Bougi na szast... Vtrüjenim potnikom na tolažbo... Pred Žitkovci preseka ceto tračnice. Tu vozijo les za Našičko. S travnika prihaja proti cesti suh, koščat domačin. Bos. Nemara bo povedal, kako živijo ljudje po teh vaseh. Toda, če hoče kaj povedati, mora začeti pri Primorcih.

Država jim je postavila hiše, dala je vsakemu po devet oralov zemlje. A delati se morajo le sučiti. — Jes san pa doub samo tri orale, pa san tresti lejt bio v službi... Če hoče kaj povedati, mora začeti o krivici...

Ves travnik se zrcali v njegovih očeh. Zrcali pa se še nekaj drugega in tega vam rajši ne bom povedala.

Praska se za usesom in počasi gre po travniku proti hišam. Sonce sije nanj in na travnik. Čudno je to jesensko sonce, nič več bleščeče svetlo, nič več tako vroče.

Žitkovci — dve tri hiše ob cesti. Vas je postrani; med drevjem se tu in tam za-

sveti bela, zidana hiša. Ob hišah so »čati-ce«, veliki kupi slame. Za Žitkovci se že začnajo hribi. Dolg hrbet za vasjo, Kobliji breg, obrasel z gozdovi, nekaj čez dvesto metrov visok. Na levi strani pa še vedno polje, nizko, raztisočerno v večje in manjše kose. Koruza in ajda, konoplja in lan.

Za Žitkovci Dobrovnik, ne več ob eni sami cesti. Tri se križajo pred cerkvijo in ob vsaki so hiše. Mogočna lipa pred cerkvijo. Stari, počneli zidovi. Na enem izmed oltarjev kip sv. Antona, pod njim skrinja za milodare in napis: Szt. Antál kenyérezre, za kruh sv. Antona. Tudi na priznici je madžarski napis:

Jőj-el-Szentlélek, Isten! — Pridi sveti Duh!...

Kaj delajo lončarji v Filovcih, v rdečih pobarvanih, s slamo kritih hišah? V nedeljo bo v Tišini sejem in takrat bo treba peljati tja lonce in sklade. Zato zdaj še brnijo primitivni stroji. Na podstentjih stojijo dolge vrste »krompnjač«, velikih loncev, v katerih kuhajo ženske krompir za svinje. Ali ne veste, da so celo z Dunaja prišli gledat, kako mojstri v Filovcih oblikujejo lonce?

Nad Bogojino še kraljuje znana Plečnikova cerkev in na dimnikih še gnezdijo štorke. Od tod vodi cesta navkreber, med položnimi hribi proti Vučji Gomili. Nekje se odpre razgled do Sobote, vidiš vrsto rakčanskih jagnedov. Nekje brodi za ajdo lovec, njegov pes beži po razgonu in voha. Cesta vijugasto teče proti Selu. Ob vsakem ovinku se odpre drugačen svet, se prikaže nov zvonik. Doline in hribi. Položni, s hišami na pobočjih. Samotni hrasti, samotne hiše, gorice in klopotci.

Potem vas, med drevjem skrite hiše, raztresene po vsem bregu Selo. Na ovinku, ob cesti, žgejo opeko. Bel, gost dim se dviga nad kupom zložene opeke. V štirih odprtinah dan in noč gore drva. Z dolgimi drogovi je treba popravljeni žerjavico. Vročina grize roke in lica. A nekdo potrebuje hišo in ilovice je dosti tod okoli. Cesta je široka in bela in naglo steče nizdol, mimo zadnje selske hiše. Na obeh straneh doline hribi. Onstran hriba nova dolina, novi hribi. Drug mikavneši od drugega. Vrste se kilometrski kamni. Vrabci nad prosom čivkajo razposajeno. Še malo navzgor, potem z bliskovito naglico navzdol — in prve hiše Prosenjakovcev so pokazale svoja bela lica. Od tod do meje je samo podlrgi kilometer. Od Prosenjakovcev teče cesta vzporedno z mejo proti Domanjševcem.

Mimo jagnedov, hribov, lepih modrih hiš, lesenih zvonikov, Domanjševci z madžarsko enorazrednico. Vidite jih s hriba. Dolgo stojite na hribu in se ne morete nagledati. Bele, rjave, temne lise. Valovi. Ne vodni, ampak valovi zemlje, kakor da piha veter in se vse to nalahno pozibava in se svetlika v soncu. Samotni hrasti, pešpoti čez travnike, brv čez jarek.

Otroci v Domanjševcih nas pozdravljajo v madžarsčini.

Ovdje se prodaje superfosfat — stoji na nekem plotu.

Daleč ob Mali Krki se razprostira dolina, v kateri leže Domanjševci, madžarska vas, ki v čisto daleč zaostaja za vasi doljenskega Prekmurja.

Katarina Spur.

Kitajski zdravniki morajo v domovino

Zagreb, 3. oktobra.

V Zagreb je dopotoval iz Zeneve kitajski zdravnik g. dr. Cangvej in obiskal higienski zavod, kjer ga je sprejel in pozdravil namestnik ravnatelja g. dr. Kraljević. Dr. Cangvej bi moral ostati v Zagrebu mesec dni, da bi preučil delo šole narodnega zdravlja. Ker pa je kitajska vlada v Nankingu izdala odlok, da se morajo zaradi vojne z Japonci vrniti v domovino vsi kitajski zdravniki, ki bivajo v študijske svrhe v Evropi, bo dr. Cangvej ostal v Zagrebu samo do torka, nato pa odpotuje naravnost na Kitajsko.

Dr. Cangvej, ki je došel v Zagreb po nasvetu g. dr. Stamparja, je ravnatelj šole za higieno v Nankingu, pa ga zato zelo zanimajo slične naprave v Evropi. Nankingška higienska šola se je bila pred časom ustanovila s sodelovanjem jugoslovenskega zdravnika dr. Berislava Borčiča.

Pred nekaj dnevi je bival v Zagrebu še en kitajski zdravnik, in sicer dr. Pau. Z njim je bila tudi njegova soproga. Dr. Pau je prav tako preučeval šole narodnega zdravlja in higienskega zavoda.

Čitajte in širite »JUTRO«!

poleg strokovnih člankov o naših znamkah obilen naslovni material, saj so po imenih in naslovih navedeni vsi naši filatelisti ter mnogo tujih, vsi najbolj znani tuji filatelistični listi, vsi klubi in preizkuševalci znamk. Knjiga se dobi v knjigarnah in staně 30 dinarjev.

LEPA ZNAMKA

Med najlepše znamke zadnjih let lahko prištejemo vsakoletne belgijske dobrotne znamke, katerih izkupiček gre za zdravilo nje jetičnih otrok. Na znamki, katere sliko prinašamo, je belgijski princ Balduin.

»Pesem obtožuje«

V seriji novih filmov, ki jih dobivamo za naše čase v Ljubljano, bo tudi zanimiv pevski film, ki so mu dali naslov »Pesem obtožuje«. Njegove ceni ni treba še posebej naglašati, če povemo, da ima v njem glavno vlogo slovitih pevec Louis Graveur.

Film sam po sebi je prav za prav kriminalen. Vsebinsko je napeta in pritegne človeka nase, tako, da niti ne občuti kratkih premorov, ki nastanejo zaradi vpletelih pesmi. To je tudi glavna odlika filma, kajti doslej smo gledali po večini filme, kjer so pesmi tako zavladevale dejanje, da smo časih kar izgubili stik z dejanjem.

Razen Graveurja igrajo v filmu sami priznani nemški filmski igralci. Omenimo

naj Walterja Rillo, ki ga dolgo nismo slišali v filmih, Gino Falkenbergovo, ki bo v tem filmu prav tako odlična, kakor je bila še merom doslej, Walterja Janssen in Fritza Odemarija.

Film zasluži, da si ga ogleda vsakdo. Kazali ga bodo v kinu Matic.

Šminkanje filmskih igralcev

Pri filmanju, ki se vrši skoraj vselej v umetni svetlobi, je šminkanje potrebno, kajti refleksi svetlobe bi vzeli obrazu vse izraz, če bi ne bilo na njem šminke. Res je šminkanje za igralce zelo naporno in traja navadno zelo dolgo, ker je treba šminke ne prestanto obnavljati, saj se v svetlobi vročih reflektorjev raztopi in pokvari, vendar pa se drugače ne da pomagati in igralci se mo-

FILATELIJA

Po Pešičevi knjigi

Ze pred izidom smo opozorili na Pešičevo knjigo »Istorijski pregled pošlanskih maraka kraljevine Jugoslavije«. Zdjaj smo knjigo dobili in reči moramo, da je brez dvoma najpopolnejše delo te vrste, kar jih je pri nas izšlo. Če bi bile še reprodukcije znamk, ki jih priobčuje, tako dobre, kakor bi želeli, bi se s knjigo lahko postavili pred svetom.

Pri predstavljanju knjige odkrije človek marsikaj zanimivega. Zlasti nam daje knjiga zanimiv pregled čez vse zrešene korake, ki jih je podvzela naša poštna uprava pri izdajanju in prodajanju znamk. Naj navedemo nekaj primerov:

Od prve skupne serije znamk s sliko kralja Petra in tedanjega regenta Aleksandra je ostalo nad devet milijonov znamk, ki so bile prodane leta 1930. Nad osem milijonov je bilo znamk po dve pari. Ostanek je bil zaradi tega tako velik, ker so bile te znamke namenjene za frankiranje listov, pa so kmalu po njihovem izidu uvedli pri nas plačevanje poštnine v gotovini. Vseh devet milijonov znamk je šlo za 45.000 din. Škoda, ki so jo zaradi tega imeli filatelisti, ki so prej kupili nerabljene znamke, pa je šla najbrž v stotisoče.

Leta 1921 so sklenili pri nas izdati posebne dobrodelne znamke, katerih prebitek naj bi bil šel za invalide. Tiskali so pa teh znamk 20 milijonov serij! Pač prevalek optimizem glede naše dobrodelnosti. Vseh serij se ni prodalo niti en milijon. Po en milijon so jih potem prodali za bagatelo na licitaciji, ostale pa so dobile pristik od onega do trideset dinarjev. Tudi od te serije je bilo pozneje prodanih za smešno ceno nad 14.000 rezanih in zobčanih, a negumiranih serij.

Med istimi znamkami s pretiskom nove vrednosti je najbolj znan pogrešni natisk »9« namestu 8 dinarjev. Napaka je baje nastala slučajno in so takoj potegnili iz prometa vse pole teh znamk ter pogrešno znamko odstranili in nadomestili z drugo. Toda teh makulturnih znamk niso uničili, kakor bi bilo treba, ampak so jih od celotne količine, ki je znašala 2900 kosov, spravili 400 v poštni muzej, 200 prodali Srbskemu filatelističnemu klubu v Beogradu po nominalni 9 dinarjev, ostalo pa prodali leta 1930 za 81.000 dinarjev.

Od druge ameriške izdaje s sliko kralja Aleksandra je od skoraj 60 milijonov kosov, kolikor je znašala celotna naklada, ostalo okoli 3000 kosov »resbeštendov«, kakor lepo pove Pešičeva knjiga. Te ostanke so prodali na licitaciji. Cim se je to zvedelo, so cene nerabljenih znamk te serije padle na trgu na polovico. Račun se plačali seveda filatelisti, ki so pri poštnem okencu kupili prej nerabljene znamke.

Prva frankovna serija, pri kateri so bili ostanek sežgani, je bila tako imenovana londonska. Pri tej vidimo v katalogu, da so cene za nerabljene znamke zelo visoke.

Pri prvi beograjski seriji, ki je pozneje došla pretisk za poplavo, potem pretisk »XXXX« in pretisk »Jugoslavija«, Pešič ne navaja naklad. Omenja samo, kar je bilo večini filatelistorv neznano, da obstoj falzifikati višjih vrednot, ki so pa baje zelo slabo izdelani.

Iz naklad poplavnih znamk in znamk s pretiskom »XXXX« vidimo, da so tu naklade višjih vrednot precej malenkostne, in da utegnejo te znamke postati še zelo iskane. Naši filatelisti naj jih ne oddajajo za bagatelo, kakor se pogosto dogaja. Od poplavnih znamk je bil letos komisistiško sežgan poslednji ostanek, ki je znašal 1883 kompletnih serij po 106.50 dinarja.

Leta 1929. je izšla posebna dobrodelna serija, katere prebitek je bil namenjen za zgraditev spominске cerkve na Duvanjskem polju. Znamk so spet tiskali po 2.500.000, najvišje vrednote pa 1.000.000. Dobre tri četrtine so ostale neprodane in so pozneje dobile pretisk »Kraljestvo Jugoslavija« ter so se prodajale v isti namen. Toda tu je bil neuspeh še večji. Prodalo se je komaj nekaj tisoč serij, ostalo pa je bilo za bagatelo prodano trgovcem z znamkami. Podobno je bilo naslednje leto z znamkami za postavitev spomenika v Partzu. Naklada je bila po dva oz. en milijon vsake znamke, prodalo pa se je vsake znamke le po 200.00 oz. 300.000 kosov. Vse ostale znamke, ki so bile po nominali vredne okoli sedem milijonov, je prodal odbor, ki jih je po preteku veljavnosti dobil, za 120.000 dinarjev.

Leta 1931. je izšla zadnja serija frankovnih znamk s sliko kralja Aleksandra, ki je pozneje dobila črn okvir. Naklad obeh izdaj, z značko ograverja in brez nje, Pešič žal ne navaja. Pri teh znamkah je obilo tiskovnih nepravilnosti, ker so bile znamke tiskane sproti, kakor so jih na poštah potrebovali in niso makulatur dovolj skrbno izbirali.

Leta 1932. so izšle znamke za evropsko veslaško prvenstvo v Beogradu. To so tiste znamke, ki jih je zaradi njihove malomarne izdelave imenoval neki nemški list »jugoslawische Gräuelmarken«. Pri nižjih vrednotah je znašala naklada po 100.000 kosov, pri treh višjih pa po 80.000. Na poštah se je prodalo vsega le okoli 15.000 serij, ostanek pa je prodal prireditveni odbor na javni licitaciji.

Na ta način so pri nas sistematično ubijali z velikimi nakladami in poznejšim cenim prodajanjem znamk interes za dobrodelne serije. Posledice so se kazale sproti. Vsake serije se je prodalo manj. Kulmiracija je bila dosežena prav pri veslaških znamkah, delno zaradi nepoznavanja prave naklade, ki ni bila v naprej javljena, delno pa zaradi skrajno neokusne izdelave znamk samih.

V prihodnji številki bomo končali naš pregled čez Pešičevo knjigo, ki jo vsakemu filatelistu toplo priporočamo. Knjiga se dobi tudi po knjigarnah.

Naš filatelistični almanah za leto 1937

Pred kratkim je izšel v Zagrebu naš filatelistični almanah za leto 1937., knjiga, ki jo potrebuje vsak filatelista. V njej je